

WYPEŁNIA UCZEŃ

KOD UCZNI

PESEL

--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

miejsce na naklejkę

Egzamin ósmoklasisty

Język polski

DATA: dd-mm-rrrr

GODZINA ROZPOCZĘCIA: gg-mm

CZAS PRACY: 120 minut

Arkusz zawiera teksty liczące
więcej niż 250 wyrazów.

Instrukcja dla ucznia

1. Sprawdź, czy na kolejno ponumerowanych stronach jest wydrukowanych **18 zadań**.
2. Sprawdź, czy do arkusza jest dołączona karta odpowiedzi.
3. Ewentualny brak stron lub inne usterki zgłoś nauczycielowi.
4. Na tej stronie i na karcie odpowiedzi w wyznaczonych miejscach wpisz swój kod, numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
5. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania. Wykonuj zadania zgodnie z poleceniami.
6. Rozwiązania zadań zapisuj długopisem lub piórem z czarnym tuszem/atramentem.
7. Nie używaj korektora.
8. Rozwiązania zadań: **1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9.1, 12, 14, 16** zaznacz na karcie odpowiedzi zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie. W każdym zadaniu poprawna jest zawsze **tylko jedna** odpowiedź.
9. Rozwiązania zadań: **5, 9.2, 10, 11, 13, 15, 17** oraz **18** zapisz czytelnie i starannie w wyznaczonych miejscach w arkuszu egzaminacyjnym. Odpowiadaj tylko własnymi słowami, chyba że w zadaniu polecono inaczej.
10. Ewentualne poprawki w odpowiedziach zapisz zgodnie z informacjami zamieszczonymi na następnej stronie.
11. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.
12. Lista lektur obowiązkowych znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.

Powodzenia!

WYPEŁNIA ZESPÓŁ NADZORUJĄCY

Uprawnienia
ucznia do:
nieprzenoszenia odpowiedzi
na kartę odpowiedzi
dostosowania
zasad oceniania.

kod kreskowy

Zapoznaj się z poniższymi informacjami

1. Jak na karcie odpowiedzi zaznaczyć poprawną odpowiedź oraz pomyłkę w zadaniach zamkniętych?

Staraj się nie popełniać błędów przy zaznaczaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędne zaznaczenie otocz kółkiem i zaznacz inną odpowiedź, np.

Poprawna odpowiedź w zadaniu	Układ możliwych odpowiedzi na karcie odpowiedzi	Sposób zaznaczenia poprawnej odpowiedzi	Sposób zaznaczenia pomyłki i poprawnej odpowiedzi												
C	<table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td><td>C</td><td>D</td></tr></table>	A	B	C	D	<table border="1"><tr><td>A</td><td>B</td><td>■</td><td>D</td></tr></table>	A	B	■	D	<table border="1"><tr><td>⊙■</td><td>B</td><td>■</td><td>D</td></tr></table>	⊙■	B	■	D
A	B	C	D												
A	B	■	D												
⊙■	B	■	D												
AD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>AD</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	AD	BC	BD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>■</td><td>BC</td><td>BD</td></tr></table>	AC	■	BC	BD	<table border="1"><tr><td>AC</td><td>■</td><td>BC</td><td>⊙</td></tr></table>	AC	■	BC	⊙
AC	AD	BC	BD												
AC	■	BC	BD												
AC	■	BC	⊙												
FP	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>FP</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	FP	FF	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>PF</td><td>■</td><td>FF</td></tr></table>	PP	PF	■	FF	<table border="1"><tr><td>PP</td><td>⊙■</td><td>■</td><td>FF</td></tr></table>	PP	⊙■	■	FF
PP	PF	FP	FF												
PP	PF	■	FF												
PP	⊙■	■	FF												

2. Jak zaznaczyć pomyłkę i zapisać poprawną odpowiedź w zadaniach otwartych?

Jeśli się pomylisz, zapisując odpowiedź w zadaniu otwartym, pomyłkę przekreśl i napisz poprawną odpowiedź

nad niepoprawnym fragmentem

stusznie

Uważam, że bohater postąpił dobrze.

lub obok niego

Uważam, że bohater postąpił dobrze. stusznie

Lista lektur obowiązkowych

Lektury poznawane w całości:

z klas IV–VI

Jan Brzechwa, *Akademia Pana Kleksa*;

Janusz Christa, *Kajko i Kokosz. Szkoła latania* (komiks);

Clive Staples Lewis, *Opowieści z Narnii. Lew, czarownica i stara szafa*;

Ferenc Molnár, *Chłopcy z Placu Broni*;

John Ronald Reuel Tolkien, *Hobbit, czyli tam i z powrotem*.

z klas VII–VIII

Charles Dickens, *Opowieść wigilijna*;

Aleksander Fredro, *Zemsta*;

Aleksander Kamiński, *Kamienie na szaniec*;

Adam Mickiewicz, *Dziady* cz. II;

Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Księżę*;

Juliusz Słowacki, *Balladyna*.

Krótkie utwory literackie poznawane w całości, utwory literackie poznawane we fragmentach i utwory poetyckie

Jan Kochanowski, *wybór fraszek, wybrana pieśń, tren VII i VIII*;

Adam Mickiewicz, *Reduta Orдона; Świtezianka; Pan Tadeusz* (księgi: I, II, IV, X, XI, XII);

Sławomir Mrożek, *Artysta*;

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik; Quo vadis* (fragmenty);

Stefan Żeromski, *Szyfowe prace* (fragmenty);

wybrane wiersze poetów wskazanych w klasach IV–VI, a ponadto wybrane wiersze: Krzysztofa Kamila Baczyńskiego, Zbigniewa Herberta, Bolesława Leśmiana, Czesława Miłosza, Tadeusza Różewicza, Wisławy Szymborskiej, oraz aforyzmy Stanisława Jerzego Leca.

Zadania egzaminacyjne są wydrukowane na kolejnych stronach.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Henryk Sienkiewicz

LATARNIK

Ale nadeszło przebudzenie.

Pewnego razu, gdy łódź przywiozła wodę i zapasy żywności, Skawiński, zeszedłszy w godzinę później z wieży, spostrzegł, że prócz zwykłego ładunku jest jeszcze jedna paczka więcej. Na wierzchu paczki były marki pocztowe Stanów Zjednoczonych i wyraźny adres „Skawiński Esq.¹”, wypisany na grubym żaglowym płótnie. Rozciekawiony starzec przeciął płótno i ujrzał książki: wziął jedną do ręki, spojrzął i położył na powrót, przy czym ręce poczęły mu drżeć mocno. Przysłonił oczy, jakby im nie wierząc; zdawało mu się, że śni – książka była polska. (...)

Na wierzchu stał wypisany wielkimi literami tytuł, pod spodem zaś imię autora. Imię to nie było Skawińskiemu obce; wiedział, że należy ono do wielkiego poety, którego nawet i utwory czytywał po trzydziestym roku w Paryżu. (...)

Wezbrana fala przerwała tamę woli. Stary ryknął i rzucił się na ziemię; jego mleczone włosy zmieszały się z piaskiem nadmorskim. Oto czterdzieści lat dobiegało, jak nie widział kraju, i Bóg wie ile, jak nie słyszał mowy rodzinnej, a tu tymczasem ta mowa przyszła sama do niego – przepłynęła ocean i znalazła go, samotnika, na drugiej półkuli, taka kochana, taka droga, taka śliczna! We łkaniu, jakie nim wstrząsało, nie było bólu, ale tylko nagle rozbudzona niezmierna miłość, przy której wszystko jest niczym... On po prostu tym wielkim płaczem przepraszał tę ukochaną, oddaloną za to, że się już tak zestarzał, tak zżył z samotną skałą i tak zapamiętał, iż się w nim i tęsknota poczyniała zacierać. A teraz „wracał cudem” – więc się w nim serce rwało. Chwile mijały jedna za drugą: on wciąż leżał. (...)

Zmierzch dopiero zatarł litery na białej karcie, zmierzch krótki jak mgnienie oka. Starzec oparł głowę o skałę i przymknął oczy. A wówczas „Ta, co Jasnej bronie Częstochowy” zabrała jego duszę i przeniosła „do tych pól malowanych zbożem rozmaitym”. Na niebie paliły się jeszcze długie szlaki czerwone i złote, a on w tych światłościach leciał ku stronom kochanym. Zaszumiały mu w uszach lasy sosnowe, zabełkotały rzeki rodzinne. Widzi wszystko, jak było. Wszystko go pyta: „Pamiętasz?” On pamięta! a zresztą widzi: pola przestronne, miedze, łąki, lasy i wioski. Noc już! O tej porze już zwykle jego latarnia rozświecała ciemności morskie – ale teraz on jest we wsi rodzinnej.

Henryk Sienkiewicz, *Latarnik*, Wydawnictwo GREG, 2019.

¹ Esq. (Esquire, czyt. yskłajer) – tytuł grzecznościowy pisany w adresach po imieniu i nazwisku, „Wielmożny Pan”.

[374 wyrazy]

Zadanie 1. (0–1)

Spośród podanych zdań wskaż to, które nie opisuje uczuć Skawińskiego po odnalezieniu polskiej książki w otrzymanej paczce. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Skawiński był zdumiony, ponieważ nie spodziewał się takiej przesyłki.
- B. Towarzyszył mu gniew, bo książka budziła wspomnienia, których nie chciał pielęgnować.
- C. Odczuwał wdzięczność za przypadek, dzięki któremu przypomniał sobie o ojczyźnie.
- D. Obudziła się w nim zapomniana miłość do rodzinnego kraju.

Zadanie 2. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń w odniesieniu do przytoczonego fragmentu oraz całego utworu *Latarnik*. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Przeczytanie książki przez Skawińskiego jest punktem kulminacyjnym noweli.	P	F
Oprócz historii Skawińskiego w noweli występuje jeszcze kilka istotnych wątków.	P	F

Zadanie 3. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

Użyte w zdaniu *A teraz „wracał cudem” – więc się w nim serce rwało* słowa „wracał cudem” zostały ujęte w cudzysłów, bo są

- A. metaforą.
- B. cytatem.
- C. tytułem.
- D. porównaniem.

Zadanie 4. (0–1)

Co oznacza słowo *przebudzenie* użyte w pierwszym akapicie przytoczonego fragmentu *Latarnika*?

- A. poranną pobudkę Skawińskiego
- B. zwiększenie zapału do wykonywanej pracy
- C. uświadomienie sobie przez bohatera tęsknoty za ojczyzną
- D. zrozumienie bezcelowości obowiązków latarnika

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 1. – 4. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 5. (0–3)

5.1. Do podanej tezy sformułuj argument. Zilustruj go przykładem z tekstu lektury innym niż wynikający z przytoczonego fragmentu.

Teza: Skawiński był patriotą.

Argument: .....

.....

.....

.....

.....

5.2. Na podstawie przytoczonego fragmentu oraz znajomości całej lektury *Latarnik* powiedz, jaką książkę otrzymał w paczce Skawiński. Zapisz jej tytuł i autora.

Wyjaśnij, dlaczego lektura tej książki obudziła w Skawińskim uczucia patriotyczne.

Tytuł książki: .....

Autor: .....

Wyjaśnienie: .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 6. (0–1)

Na podstawie lektury *Latarnik* powstały *Praktyczne porady dla pracowników latarni morskich*. Wskaż to zdanie, w którym interpunkcja jest niepoprawna.

Praktyczne porady dla pracowników latarni morskich

- A. Pamiętaj, by zaświecać latarnię o ustalonej godzinie.
- B. Gaś światło wtedy, gdy przychodzi odpowiednia pora.
- C. Wysypiaj się dobrze aby nie tracić potrzebnego w pracy skupienia.
- D. Od poniedziałku do soboty nie oddalaj się od latarni.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 6. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 7. (0–1)

W którym wyrazie pisownia „ż” jest zgodna z tą samą szczegółową zasadą ortograficzną, co zastosowana w wyrazie *drzenie*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. *bagaż*
- B. *mężny*
- C. *kożuch*
- D. *książka*

Zadanie 8. (0–1)

Uzupełnij poniższe zdania. Wybierz odpowiedzi spośród oznaczonych literami A i B oraz oznaczonych literami C i D.

W zdaniu *Zaszumiały mu w uszach lasy sosnowe, zabelkotały rzeki rodzinne* podkreślony wyraz służy określeniu A B. Ten wyraz to C D.

A. pokrewieństwa	C. przymiotnik
B. powiązania	D. przysłówek

Zadanie 9. (0–2)

9.1. Którym spójnikiem można zastąpić podkreślony wyraz w zdaniu *On po prostu tym wielkim płaczem przeproszał tę ukochaną, oddaloną za to, że się już tak zestarzał, tak zżył z samotną skalą i tak zapamiętał, iż się w nim i tęsknota poczyniała zacierać, zachowując sens wypowiedzi?* Wybierz jedną spośród podanych.

- A. *że*
- B. *więc*
- C. *ponieważ*
- D. *oraz*

9.2. Czy na podstawie przytoczonego zdania można wnioskować o tym, jak zmieniły się uczucia Skawińskiego do ojczyzny po otrzymaniu książki? Uzasadnij swoje stanowisko.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 7., 8. ORAZ 9.1. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 10. (0–3)

Zredaguj zaproszenie na spotkanie Literackiego Kółka Dyskusyjnego, którego hasłem przewodnim będzie *Tułaczka i tęsknota na podstawie przeżyć Skawińskiego*. Dyskusja będzie dotyczyła *Latarnika* Henryka Sienkiewicza. Zachęć do udziału w spotkaniu, używając dwóch argumentów.

Uwaga: w ocenie wypowiedzi będzie brana pod uwagę poprawność językowa, ortograficzna i interpunkcyjna.

Przeczytaj tekst i wykonaj zadania.

Krzysztof Ziemiński

OD GLINY DO EKRANU

Jednym z najważniejszych wynalazków ludzkości jest książka. Jej początkową formą były prostokątne gliniane tabliczki, stosowane już w starożytnej Mezopotamii. Przy pomocy ryłców zapisywano na nich informacje, a następnie wypalano je lub suszono na słońcu. Niekiedy tabliczki wiązano rzemieniami w bloki. W starożytnym Rzymie używano drewnianych tabliczek, które pokrywano woskiem, i na nich pisano lub rysowano. Taka forma jest bardzo dawnym przodkiem znanej nam dziś formy książki – chociaż jest czymś zupełnie innym, samym pomysłem przypomina kodeks¹.(...)

Popularnymi nośnikami tekstu były papirus i pergamin. Ten pierwszy znany był w starożytnym Egipcie. Papirus-roślina porastał podmokłe tereny w okolicach Nilu. Łodygi cięto na pasy, układano ściśle obok siebie, przykrywano drugą warstwą na krzyż, a potem suszono i gładzono. Arkusze łączono w zwoje i przechowywano w pokrowcach. Przeciętny zwój miał długość aż 6 metrów! Pergamin z kolei był wytwarzany z garbowanych skór zwierzęcych. Najdroższe arkusze były wyrabiane ze skór nowo narodzonych jagniąt. Ważnym ośrodkiem produkcji pergaminu był Pergamon. Pergamin miał przewagę nad papirusem w wielu kwestiach. Po pierwsze – surowiec (skóry zwierzęce) był dużo łatwiej dostępny, po drugie – tusz lub farba nie rozlewały się na nim tak bardzo jak na papirusie.

To właśnie z zaletami pergaminu związane jest powstanie nowoczesnej formy książki – kodeksu. Arkusze składano na wzór glinianych tabliczek, szyto i oprawiano przy pomocy drewnianych deseczek. Z czasem zaczęto pokrywać je skórą lub płótnem. Takie nowo narodzone książki powielano, przepisyując. Zajmowali się tym mnisi w klasztorach.

Kolejnym milowym krokiem w rozwoju książki było pojawienie się i upowszechnienie papieru. Wyparł on pergamin na przełomie XV i XVI wieku. Był bardziej opłacalną i praktyczną opcją. Papier wytwarzano metodą czerpania, pierwszy raz zastosowaną w Chinach. Robiono go z materiałów roślinnych i odpadków włókienniczych, które rozdrabniano, moczono, by powstała masa, i czerpano z kadzi przy pomocy sita. Woda odciekała, a na siateczce pozostawała cienka warstwa pulpy. Suszono ją, a powstały arkusz powlekano warstwą kleju, aby atrament nie rozlewał się po powierzchni. (...)

Książka rozwija się intensywnie od momentu, kiedy powstała. Forma kodeksowa od wieków jest popularna, ze względu na swoją praktyczność. Mimo że dziś nadal dominuje, coraz większą popularność zyskują książki elektroniczne – e-booki. Książka w takiej formie to już nie zszyte karty, ale zakodowany plik, odczytywany za pomocą nowoczesnego urządzenia. W „Powrocie z gwiazd”, powieści Stanisława Lema z 1961 roku, autor wiele lat przed wynalezieniem czytnika e-booków przewidział powstanie książek w postaci jednej stronicy, na której po dotknięciu pojawia się tekst. Ciekawe, jak zmieniają się książki za kolejne sto lat...

Na podstawie: Krzysztof Ziemiński, *Od gliny do ekranu – historia książki*, „O książce” nr 7/2017.

¹ Tu: jedna z form książki, zbiór kart połączonych szwami lub klejem na jednym z brzegów, który nazywany jest grzbietem.

[419 wyrazów]

Zadanie 11. (0–2)

Uzupełnij poniższe zdania w taki sposób, by stanowiły streszczenie tekstu *Od gliny do ekranu* Krzysztofa Ziemińskiego.

Tematem tekstu Krzysztofa Ziemińskiego jest.....

.....

Autor przedstawia .....

.....

Zastanawia go .....

.....

Zadanie 12. (0–1)

Oceń prawdziwość podanych stwierdzeń. Wybierz P, jeśli stwierdzenie jest prawdziwe, albo F – jeśli jest fałszywe.

Pergamin był wyrabiany z łodyg rośliny rosnącej na brzegach Nilu.	P	F
Na papirusie farba lub tusz rozlewały się bardziej niż na pergaminie.	P	F

Zadanie 13. (0–2)

Z podanych pytań wybierz te, na które odpowiedzi zawarto we wskazanych akapitach tekstu, i wpisz do tabeli oznaczenia literowe tych pytań. Każdemu akapitowi przyporządkuj jedno pytanie.

- A. Jak długi był przeciętny papirusowy zwój?
- B. Gdzie używano glinianych tabliczek?
- C. Kiedy papier stał się popularny?
- D. Jaka jest najnowsza forma książki?
- E. Czym pokrywano oprawy kodeksów?

Akapit	Pytanie
1.	
5.	
3.	

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIE ZADANIA 12. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 14. (0–1)

Dokończ zdanie. Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

W zdaniu *Przeciętny zwój miał długość aż sześciu metrów!* podkreślony wyraz pełni funkcję

- A. orzeczenia.
- B. przydawki.
- C. dopełnienia.
- D. podmiotu.

Zadanie 15. (0–1)

Przeczytać coś od deski do deski to popularny frazeologizm określający zapoznanie się z książką od początku do końca. Jak sądzisz, jakie jest jego pochodzenie? Odpowiedz na pytanie na podstawie treści trzeciego akapitu tekstu Krzysztofa Ziemińskiego.

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0–1)

Które z poniższych zdań zawiera informację, która nie pojawia się w tekście *Od gliny do ekranu*? Wybierz właściwą odpowiedź spośród podanych.

- A. Pergamin był wytwarzany w Pergamonie.
- B. Papier czerpany jest chińskim wynalazkiem.
- C. Drewniane oprawy książek powlekano płótnem lub skórą.
- D. Na skórzanych oprawach tłoczono ornamenty.

PRZENIEŚ ROZWIĄZANIA ZADAŃ 14. ORAZ 16. NA KARTĘ ODPOWIEDZI!

Zadanie 17. (0–2)

W jednym z krakowskich teatrów wystawiano na scenie *Balladynę*. Poniżej znajduje się plakat promujący tę sztukę. Przyjrzyj się jego elementom.

Wybierz dwa elementy graficzne umieszczone na plakacie. Przy każdym z nich napisz, w jaki sposób występował w fabule dramatu i co symbolizował.

Element graficzny 1: .....

Sposób występowania w fabule: .....

.....

.....

Symbolika: .....

.....

.....

Element graficzny 2.: .....

Sposób występowania w fabule: .....

.....

.....

Symbolika: .....

.....

.....

Zadanie 18. (0–20)

Wybierz jeden z podanych tematów i napisz wypracowanie.

- Pamiętaj o zachowaniu formy wypowiedzi wskazanej w temacie: napisz **opowiadanie** albo **rozprawkę**.
- W wypracowaniu odwołaj się do wybranej lektury obowiązkowej. Lista lektur znajduje się na stronie 3 tego arkusza egzaminacyjnego.
- Twoja praca powinna liczyć co najmniej **200 wyrazów**.
- Zapisz wypracowanie w wyznaczonym miejscu. Nie pisz na marginesie.

Temat 1.

Napisz **opowiadanie** o spotkaniu z bohaterem lektury innym niż bohater *Latarnika* Henryka Sienkiewicza, z którym mógłbyś porozmawiać o tym, co to znaczy być patriotą i jak należy dbać o swój kraj.

Temat 2.

Czy Skawiński powinien zostać ukarany za zaniedbanie swoich obowiązków? A może zasługuje na drugą szansę na stanowisku latarnika w Aspinwall? Napisz **rozprawkę**, w której przedstawisz argumenty uzasadniające Twój punkt widzenia.

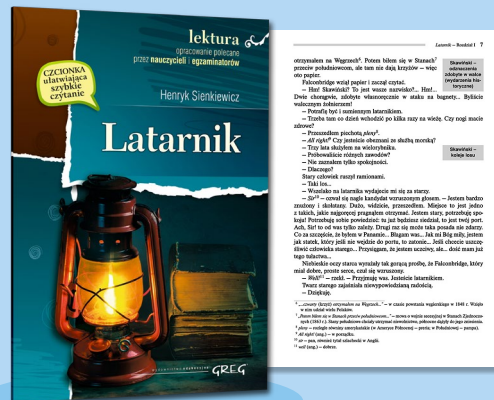

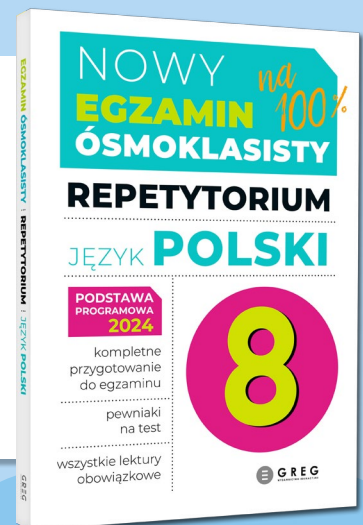
Karta odpowiedzi

Nr zad.	Odpowiedzi			
1	A	B	C	D
2	PP	PF	FP	FF
3	A	B	C	D
4	A	B	C	D
5.1	Ocena egzaminator			
5.2	Ocena egzaminator			
6	A	B	C	D
7	A	B	C	D
8	AC	AD	BC	BD
9.1	A	B	C	D
9.2	Ocena egzaminator			
10	Ocena egzaminator			
11	Ocena egzaminator			
12	PP	PF	FP	FF
13	Ocena egzaminator			
14	A	B	C	D
15	Ocena egzaminator			
16	A	B	C	D
17	Ocena egzaminator			
18	Ocena egzaminator			

pewniak na teście

Przyda się powtórka? Przełączaj utwór oraz opracowanie z **pewniakami na test!**

Opracowania lektury szukaj w **Egzamin ósmoklasisty Repetytorium język polski.**

Szukaj w najlepszych księgarniach i na www.greg.pl